

Thực trạng quản lý hoạt động tổ chuyên môn ở các trường trung học phổ thông Thành phố Thủ Đức

Nguyễn Thị Nguyệt*

*Trường Trung phổ thông Linh Trung, TP. Thủ Đức

Received: 5/01/2024; Accepted: 11/01/2024; Published: 16/01/2024

Abstract: It is necessary to train management capabilities for leader of professional group with aim to improve quality of teaching at junior high schools. This article presents situation of management of professional groups activities at high schools in Thu Duc city in term of working days, professional documents, lessons plans, teaching plan for students, etc. This analysis is a base for principal at high schools in Thu Duc city to find out solutions to improve quality of professional group activities in particular and education quality in general.

Keywords: Management, professional groups activities, principal

1. Đặt vấn đề

Hoạt động (HD) tổ chuyên môn (TCM) đóng vai trò chủ đạo, là yếu tố quan trọng để thay đổi chất lượng học tập của học sinh (HS) và văn hóa nhà trường (NT) cũng như tiến trình đổi mới NT. Theo Điều 14, Điều lệ trường trung học cơ sở, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học theo Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15 tháng 9 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định nhiệm vụ cơ bản của TCM [1].

Quản lý (QL) HD TCM không chỉ giúp NT đánh giá (ĐG) kết quả học tập của HS, mà thông qua đó, còn nâng cao việc ĐG chất lượng giảng dạy của GV.

Bài viết này tìm hiểu thực trạng thực hiện HD TCM và QL HD TCM ở các trường THPT Tp Thủ Đức qua đó hiệu trưởng cần có những biện pháp tăng cường QL HD TCM nhằm nâng cao chất lượng giáo dục trong NT.

2. Thực trạng về HD TCM ở các trường THPT Tp Thủ Đức

2.1. Về nhận thức của cán bộ QL (CBQL) và GV về tầm quan trọng của HD TCM ở các trường THPT

- Nhận thức của CBQL, TTCM và GV về việc HD TCM “phải đáp ứng yêu cầu người học” và “tầm quan trọng đặc biệt đối với chất lượng đào tạo của NT” ở mức độ “rất tốt” (3,62 và 3,46 điểm).

- Nhận thức của CBQL, TTCM và GV về những vấn đề có tính chất lý luận chung về HD TCM (các định hướng, nội dung và các phương thức trong HD TCM) được ĐG ở mức độ “khá tốt” (3,01 điểm). Xét về hình thức, mức độ này có thể chấp nhận được.

2.2. Về nội dung của HD TCM ở các trường THPT

- Nội dung “HD phụ đạo HS yếu, bồi dưỡng HS

giỏi, tham quan học tập” được ĐG khá cao, 3,77 điểm (hạng 1). Điều này cho thấy các trường THPT Tp Thủ Đức rất chú trọng đến công tác bồi dưỡng HS giỏi, phụ đạo HS yếu và tổ chức tham quan học tập ngoại khóa.

- Nội dung “thực hiện chương trình phổ thông” và “QL hồ sơ chuyên môn” được ĐG “rất tốt”, xếp vị trí thứ 2 (3,60 điểm). CBQL, TTCM và GV ĐG cao việc thực hiện các nội dung này, cho thấy việc dạy và học trong NT có một tầm quan trọng nhất định.

- Các nội dung “phân công, sử dụng đội ngũ”, “thăm lớp, dự giờ”, “tham gia ĐG xếp loại GV theo Chuẩn nghề nghiệp GV”, “đề xuất khen thưởng, kỉ luật GV” được ĐG “rất tốt”, có thang điểm từ 3,54 điểm đến 3,26 điểm.

- Tuy nhiên, HD “sinh hoạt TCM”, “xây dựng kế hoạch TCM”, “tổ chức các HD chuyên đề” được ĐG thấp ở mức “khá tốt”. Kết quả trên cho thấy, việc xây dựng kế hoạch TCM là yếu tố quan trọng, quyết định các HD khác nhưng các TCM chưa thực hiện tốt vấn đề này (xếp thứ 9). Thứ hai, sinh hoạt TCM chưa được định hướng đúng đắn nên các TCM khi sinh hoạt còn nặng nề hành chính, chưa đi sâu vào chuyên môn (xếp thứ 8). Bên cạnh đó, “tổ chức các HD chuyên đề” cũng là điểm yếu khi chỉ được ĐG hạng 10. Đây là nội dung khó đòi hỏi các tổ trưởng có kinh nghiệm và phụ thuộc nhiều vào kinh phí NT.

3. Thực trạng về QL HD TCM ở các trường THPT Tp Thủ Đức, Tp Hồ Chí Minh

3.1. Về nhận thức của CBQL và GV về tầm quan trọng của QL HD TCM ở các trường THPT

Kết quả khảo sát cho thấy nội dung “là cơ sở để hiệu trưởng ĐG thực hiện chương trình, kế hoạch

giảng dạy của tổ, nhóm chuyên môn” được CBQL nhất trí cao ở mức độ “rất tốt” (3.77 điểm), xếp hạng cao nhất. Từ đó, có thể thấy rằng khi chúng ta tổ chức tốt HĐ TCM thì hiệu trưởng có thể kiểm tra (KT), ĐG được việc thực hiện chương trình, kế hoạch giảng dạy của tổ, nhóm chuyên môn từ đó có biện pháp chấn chỉnh kịp thời.

Nội dung “là cơ sở để hiệu trưởng ĐG chất lượng giáo dục NT” đạt mức độ “rất tốt” (3.74 điểm) và xếp thứ 2. Từ đó, ta thấy HĐ TCM không chỉ giúp GV xây dựng và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy mà còn góp phần rất lớn trong việc ĐG chất lượng giáo dục NT.

Nội dung “giúp NT ĐG đúng năng lực, trình độ của GV” đạt mức độ “rất tốt” (3.71 điểm) xếp thứ 3. Điều này chứng tỏ thông qua HĐ TCM, hiệu trưởng có thể KT, ĐG đúng năng lực, trình độ của GV để có thể lên kế hoạch bồi dưỡng, quy hoạch đội ngũ.

Nội dung “là cơ sở để hiệu trưởng ĐG chất lượng giảng dạy của GV” đạt 3.54 điểm xếp thứ 4, “giúp GV xây dựng và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy” đạt 3.46 điểm, xếp thứ 5 đều được sự đồng ý cao của CBQL.

3.2. Về lập kế hoạch HĐ TCM ở các trường THPT

Kết quả khảo sát ghi nhận cho thấy yếu tố “trường có kế hoạch dài hạn về HĐ TCM” được ĐG cao nhất, ở mức độ “rất tốt” (3.53 điểm, thứ 1). Đây là tiền đề có những kế hoạch tốt, có ý nghĩa trực tiếp tác động đến chất lượng đào tạo của trường.

Các yếu tố “các TCM có kế hoạch HĐ TCM dựa trên kế hoạch năm học của NT” và “trường có kế hoạch giáo dục NT hằng năm đảm bảo các HĐ TCM” được ĐG cao ở mức độ “rất tốt”.

Tương tự như vậy, yếu tố “trường có xây dựng quy chế chuyên môn quy định HĐ TCM” và yếu tố “GV có kế hoạch cá nhân dựa trên kế hoạch TCM” được ĐG “khá tốt”, chưa phải là “rất tốt” do các trường chưa chú trọng đưa nội dung HĐ TCM vào trong quy chế chuyên môn, từ đó cũng dẫn tới GV cũng không đầu tư kế hoạch cá nhân của mình trong việc thực hiện dạy học tích hợp, dạy học chủ đề.

Yếu tố “trường có kế hoạch điều chỉnh nội dung HĐ TCM (theo học kỳ, năm học)” được ĐG “trung bình”, do kế hoạch chỉnh lý của trường hằng năm là một kế hoạch chỉnh lý mang tính thụ động hơn là chủ động, buộc phải chỉnh lý vì các bất cập mới phát hiện.

3.3. Về tổ chức HĐ TCM ở các trường THPT. Công tác tổ chức HĐ TCM được ĐG ở mức độ “khá tốt”, trong đó:

- Việc xây dựng cơ cấu tổ chức HĐ TCM được

ĐG khá tốt, nhưng ở mức độ thấp nhất so với các yếu tố khảo sát khác (2,84 điểm, xếp thứ 3/3). Điều này cho thấy, xây dựng cơ cấu tổ chức HĐ TCM có thể được chú trọng khi tổ chức HĐ dài hạn, nhưng chưa được quan tâm thích đáng trong quá trình phát triển thường xuyên, hằng năm.

- Việc xác định nhiệm vụ của từng bộ phận, cá nhân và mối quan hệ giữa các bộ phận, cá nhân trong cơ cấu được ĐG với điểm trung bình khá cao (3,13 điểm).

3.4. Về lãnh đạo HĐ TCM ở các trường THPT

- Việc xác định định hướng, chiến lược trong HĐ TCM cần được quan tâm hơn nữa. Ngoài yếu tố “trường, TCM đã xác định rõ định hướng trong HĐ TCM” được ĐG cao (3,27 điểm, mức độ “rất tốt”, xếp thứ 2), các yếu tố nhận thức về chuyên môn trong HĐ TCM chưa được ĐG như mong muốn.

HĐ chỉ dẫn – điều khiển công tác HĐ TCM được ĐG ở mức độ “khá tốt”. Các yếu tố “TCM, GV nhận chỉ đạo của trường về HĐ TCM chủ yếu qua văn bản trường gửi”. (3,21 điểm, thứ hạng 3); “TCM, GV nhận chỉ đạo của trường về HĐ TCM chủ yếu qua các cuộc họp” và “TCM, GV hiểu rõ việc thực hiện HĐ TCM trong từng học kỳ, năm học” (cùng đạt 3,19 điểm, cùng thứ 4) cho thấy công tác điều khiển, chỉ dẫn trong HĐ TCM có nề nếp, hiệu lực. Yếu tố “HĐ TCM được thực hiện phù hợp với năng lực đội ngũ GV, cơ sở vật chất, phương tiện – thiết bị dạy học...” được ĐG cao nhất (3,32 điểm, thứ 1) chứng tỏ có sự điều hành đồng bộ, nhất quán, hiệu quả của trường, góp phần củng cố thêm cho nhận định nói trên.

- Vấn đề tài chính, kinh phí cho HĐ TCM là cần thiết nhưng mức độ kinh phí dành cho HĐ TCM thường khá hạn chế. Kết quả khảo sát cho thấy, yếu tố “kinh phí của trường dành cho HĐ TCM đang ở mức độ nào” được ĐG thấp nhất (2,33 điểm, thứ 10/10). Đây là khó khăn khách quan đối với nhiều trường, ảnh hưởng nhất định đến động lực của những người tham gia HĐ TCM, và do vậy ảnh hưởng đến hiệu quả công tác HĐ TCM.

3.5. Về KT, ĐG HĐ TCM ở các trường THPT.

- Việc xây dựng các chuẩn mực làm cơ sở cho KT, ĐG HĐ TCM được ĐG cao: Yếu tố “yêu cầu HĐ TCM do trường quy định là khoa học, hợp lý” đạt 3,21 điểm, ở mức “rất tốt”, thứ 2/8; yếu tố “tiêu chuẩn KT HĐ TCM do trường quy định là khoa học, hợp lý” đạt 3,18 điểm, ở mức “khá tốt”, thứ 3/8.

Kết quả ĐG thực hiện việc KT HĐ TCM cho thấy có mặt thực hiện khá tốt, có mặt thực hiện chưa tốt:

- Yếu tố “các TCM thực hiện việc thẩm định các kế hoạch cá nhân GV nghiêm túc, chất lượng” được ĐG thấp nhất (2,37 điểm, ở mức độ “trung bình”, thứ 8/8) chứng tỏ việc KT kế hoạch cá nhân của GV còn nặng về hình thức, đối phó, chưa được quan tâm thích đáng.

- Ngược với yếu tố trên, yếu tố “tổ chức KT kế hoạch năm học của các TCM trước khi thực hiện đúng quy trình, quy định” được ĐG cao nhất (3,25 điểm, ở mức “rất tốt”, thứ 1/8).

- Yếu tố “KT của trường đối với hồ sơ, kế hoạch của tổ nhóm chuyên môn trong việc thực hiện HĐ TCM” được ĐG thấp (2,51 điểm, thứ 7/8) chỉ ra rằng, các trường cần chú ý, quan tâm tổ chức KT hồ sơ, kế hoạch năm học của các TCM giúp HĐ TCM có hiệu quả tốt hơn.

- HĐ điều chỉnh các sai lệch được ĐG “khá tốt”. Yếu tố “hướng dẫn GV sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm việc thực hiện HĐ TCM” đạt 2,81 điểm, thứ 6, cho thấy các quy định, hướng dẫn của trường về điều chỉnh HĐ TCM cần cụ thể, rõ ràng hơn nữa.

3.6. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến QL HĐ TCM ở các trường THPT

Kết quả ghi nhận cho thấy 4 yếu tố cơ bản đưa ra khảo sát đều ảnh hưởng khá nhiều đến hiệu quả QL HĐ TCM của trường, trong đó các yếu tố chủ quan được ĐG ở mức độ “rất ảnh hưởng”. Cụ thể:

- “Nhận thức của lãnh đạo trường, TTCM và GV về tầm quan trọng của HĐ TCM” có mức ảnh hưởng đạt 3,46 điểm, thứ 1/4.

- “Kiến thức, kỹ năng của CBQL, GV về HĐ TCM” có mức ảnh hưởng đạt 3,37 điểm, thứ 2/4.

- Các yếu tố khách quan được ĐG ở mức độ “khá ảnh hưởng”. Các yếu tố đó là: “Kinh phí dành cho HĐ TCM (CSVC, trang thiết bị, khen thưởng, hội thi...)” và “chỉ đạo của Bộ, Sở và Phòng GD&ĐT về HĐ TCM”.

3.7. ĐG chung về thực trạng QL HĐ TCM ở các trường THPT Tp Thủ Đức, Tp Hồ Chí Minh

3.7.1. Những thành công trong QL HĐ TCM

- Điểm trung bình chung của các vấn đề khảo sát (3.13 điểm ở thang điểm 4) cho thấy: Nhìn chung HĐ TCM và QL HĐ TCM được ĐG “khá tốt”. Tuy nhiên, mức điểm này còn khá khiêm tốn, không được như mong đợi; chứng tỏ việc thực hiện HĐ TCM còn nhiều vấn đề mà các chủ thể QL cần tập trung giải quyết để nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục.

- Đội ngũ CBQL các trường cũng đã đổi mới công tác lãnh đạo QL, xây dựng được tầm nhìn, sứ mệnh và giá trị của NT nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới của nền giáo dục hiện đại hội nhập, nền giáo dục thời kỳ

công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

- Các trường THPT trên địa bàn Tp Thủ Đức đã có những thành công nhất định trong phát triển đội ngũ, đổi mới phương pháp, huy động mọi đầu tư CSVC, thiết bị dạy học, đổi mới KT ĐG, đặc biệt là QL HĐ TCM, phát huy mọi nguồn lực để phát triển của trường mình.

3.7.2. Những tồn tại trong QL HĐ TCM

- HĐ sinh hoạt các nhóm chuyên môn đôi khi còn mang tính hình thức, công tác xây dựng lực lượng cốt cán chuyên môn chưa hiệu quả, việc tổ chức chuyên đề còn ít và chưa thiết thực.

- Một số GV chưa tự giác đổi mới phương pháp; tổ chức làm việc theo nhóm, hướng dẫn HS làm thực hành thí nghiệm chưa nhiều, GV còn làm việc một chiều, đàm thoại trao đổi với HS rất ít không tạo hứng thú sáng tạo cho HS. Việc sử dụng đồ dùng, thiết bị thí nghiệm của GV còn hạn chế.

3.7.3. Nguyên nhân tồn tại

Cơ chế QL còn thiếu tính đồng bộ ở các cấp.

Điều kiện về CSVC, trang thiết bị dạy học hiện đại, thiết bị thí nghiệm chưa đầy đủ, hiện đại...

Nhận thức của CBQL và GV về đổi mới phương pháp dạy học, phương pháp kiểm tra đánh giá đã có bước chuyển biến song vẫn chưa thật mạnh mẽ.

GV chưa sử dụng hiệu quả các phòng học bộ môn, phòng thí nghiệm, nhiều đồ dùng và thiết bị thí nghiệm sau khi trang bị vẫn chưa được đưa vào sử dụng.

4. Kết luận

Qua kết quả khảo sát có thể thấy: QL HĐ TCM ở các trường THPT có nhiều mặt mạnh, ưu điểm đã làm được. Nhưng bên cạnh đó cũng còn nhiều những điểm hạn chế mặt yếu, chưa làm được. Từ thực tiễn trên, cần có những biện pháp tăng cường QL HĐ TCM ở các trường THPT Tp Thủ Đức để tiếp tục đưa chất lượng giáo dục ngày càng nâng cao phát triển hơn nữa.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/9/2020 về Điều lệ Trường trung học cơ sở, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.

2. Đặng Quốc Bảo (1997), *Một số khái niệm về QL giáo dục*, Trường CBQL GD&ĐT Hà Nội.

3. Phạm Minh Hạc (1986), *Một số vấn đề về giáo dục và khoa học giáo dục*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

4. Phan Văn Kha (2007), *Giáo trình QL nhà nước về giáo dục*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.

5. Nguyễn Lộc (2010), *Lí luận về QL*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.